

TBE-vaccination 2020: Medicinska rekommendationer

Rekommendationerna riktar sig till medicinskt utbildad personal och grundar sig på tillgängliga studier samt den epidemiologiska informationen i smittskyddsanmälningarna. De kan skilja sig från vaccinföretagens egna studier och FASS-texten som bygger på dessa. Rekommendationerna stäms också av på årligt möte med Folkhälsomyndigheten, smittskyddsläkare och infektionsläkare.

År 2019 anmäldes 22 TBE fall i åldrarna 19–78 år, i Sörmland. Antalet fall var betydligt lägre än föregående års rekordnotering och förhoppningsvis har vaccineringen bidragit till detta.

Sammanfattning: Sörmlands natur är högriskområde för TBE. Vaccination är det bästa sättet att få skydd. De medicinska rekommendationerna har inte ändrats sedan förra året. I Sörmland är TBE-vaccin avgiftsfritt till barn från 3 års ålder till och med det år ungdomen fyller 19 år.

TBE-vaccin

Det upphandlade vaccinet i Region Sörmland är FSME-IMMUN®, som används i första hand. Vid restnotering kan Encepur® användas. Det är ingen medicinsk relevant skillnad mellan dem och i detta dokument gäller därför ”TBE-vaccin” för båda. Samtliga beställningar görs i Proceedo. TBE-vaccin är välbeprövade inaktiverade vaccin som ges oberoende av andra vacciner. De bör inte ges till personer som tidigare reagerat med anafylaxi på substanser som ingår i vaccinet. Ospecifik äggallergi är *inte* en kontraindikation. TBE-vaccin ordineras av läkare och registreras i Svevac.

Rekommendationer för barn och vuxna under 50 år

Grundvaccinationen består av tre doser enligt följande: månad 0, dos två efter en månad och dos tre efter 5-12 månader i god tid före fästingsäsongen. Vaccinationsskyddet utvecklas först ca 2 veckor efter dos två. För att få ett optimalt skydd inför fästingsäsongen bör därför dos två inte fördröjas om säsongen redan har börjat.

[Länk till bilder på vaccinationsschema.](#)

Rekommendationer för personer som fyllt 50 år, eller oavsett ålder som har medicinering som påverkar immunförsvaret, när grundvaccination påbörjas.

Grundvaccinationen består av fyra doser enligt följande: månad 0, dos två efter en månad, dos tre efter ytterligare 1-2 månader och dos fyra efter 5-12 månader i god tid före fästingsäsongen. *Den extra dosen ges alltså cirka 1-2 månader efter dos två.* Det kortare intervallet kan användas vid hög risk för TBE. Om en person som redan fyllt 50 år inte har fått extradosen första året kan man istället lägga till en extrados minst 1-2 månader efter dos två, tre eller fyra.

[Länk till bilder på vaccinationsschema.](#)

Påfyllnadsdoser

Dos fyra (fem > 50 år) ges tre år efter grundvaccinationen. Därefter ges doserna vart femte år oavsett ålder. Samtliga påfyllnadsdoser bör ges i god tid innan fästingsäsongen för att ge ett optimalt skydd.

Avvikelse från rekommenderat vaccinationsschema

Friska, yngre personer kan fortsätta med vaccinationsschemat oavsett intervall till föregående dos/er, alltså behöver man inte "börja om". Hos individer > 50 år eller de med nedsatt immunförsvaret på grund av medicinering eller sjukdom måste bedömningen göras utifrån varje enskilt fall. Med tanke på ökad risk för svår TBE-sjukdom i denna grupp i kombination med förmodat sämre immunologiskt svar på vaccinet så kan man vara mer liberal med att "börja om" om det har gått mer än ett år sedan första dosen.

Snabbvaccination

Om särskilt hög risk för TBE och kort möjlig tid för vaccination kan vaccinet ges dag 0, dag 7 samt dag 21. Det ger då en "tidsvinst" på 2-3 veckor jämfört med normal grundvaccination och kan användas även till de över 50 år. Efter snabbvaccinationsschema ges en dos som vanligt efter 5-12 månader, i god tid innan fästingsäsongen.

Utbytbarhet mellan vacciner

Använd helst samma vaccin men vid brist på vaccin, eller om man inte vet vad som är givet tidigare, så går det bra att fortsätta med ett annat fabrikat.

TBE-vaccin till barn och ungdomar.

Vaccin finns i barndosering och är godkänt från ett års ålder. I Sörmland är vaccinet avgiftsfritt från 2018, för barn från 3 års ålder till och med det året

ungdomen fyller 19 år. Barn under 5 år blir mycket sällan sjuka av TBE. I Sörmland finns inte någonsin ett rapporterat fall hos barn under tre år och i Sverige endast ett fåtal. Precis som tidigare kan TBE-vaccin vara indicerat till 1-3 åringar som har en mycket hög risk, men då bekostar den enskilde detta själv. Hos de flesta kan dock vaccineringen vänta till 3-års åldern, då det vaccinimmunologiska svaret blir så optimalt som möjligt samtidigt som risken för TBE hos de allra minsta är mycket låg.

TBE-vaccination rekommenderas till:

- Personer som vistas i naturen i Sörmland under mars-november. Fästingar blir aktiva så fort snön försvinner och det är plusgrader på nätterna. De trivs i gräs, även nära bebyggelse, och skog-och ängar där det är lite fuktigt. Övriga svenska riskområden är framförallt Stockholms och Uppsala län runt Mälaren, kring sjöar och på skärgårdsöar. TBE har också blivit allt vanligare i såväl våra grannregioner som i Västra Götaland, se även <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/tick-borne-encephalitis-tbe/>
- Resenärer som kommer att vistas i naturen på Åland och i Finska kusttrakter, Baltikum, Ryssland eller centrala och östra Europa, inklusive Alpområdet.

Helena Hervius Askling
Smittskyddsläkare Sörmland

smittskydd.vardhygien.sorml@regionsormland.se
Smittskydd/Vårdhygien: 016-10 35 85